

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Силабус курсу
«Картографія»

Обсяг	3,5 кредити ЄКТС, 105 годин
Семестр, рік	III семестр, 2 рік
День, час, місце	За розкладом
Викладач (і)	Адобовська Марія Володимирівна кандидат педагогічних наук, старший викладач
Контактний телефон	067-143-67-63
E-mail	adobovska.m@gmail.com
Робоче місце	Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру ОНУ імені І.І. Мечникова, Шампанський пер., 2, ауд. № 63
Консультації	Очні консультації: (понеділок, 14.30-15.30) Онлайн: (за попередньою домовленістю) 16.00-20.00 по Viber, відеоконференція Zoom

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація можлива під час проведення консультацій за очним принципом (offline / Face to face), або дистанційно (online) за допомогою Viber, Zoom (за попередньою домовленістю). Комунікація може бути здійснена також з використанням E-mail. При цьому необхідно вказувати своє прізвище, ім'я, курс, факультет та назву курсу. Вирішення «робочих питань» можливо за вказаним номером телефону.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом дисципліни «Картографія» є відображення явищ природи і суспільства на географічних картах та інших картографічних творах, про властивості цих зображень, методах їх створення та використання. Досягнення картографії матеріалізовані в географічних картах, атласах, рельєфних картах, глобусах та інших картографічних творах

Пререквізити курсу: дисципліна належить до обов'язкових та базується на знаннях з курсів «Топографія з основами геодезії», «Основи фізичної географії», «Основи суспільної географії». Оволодіння теоретичними основами, вміннями і навичками роботи з картографічними джерелами є підґрунтям вивчення навчальних дисциплін «Фізична географія материків і океанів», «Регіональна економічна та соціальна географія», для проходження здобувачами вищої освіти навчальної практики.

Метою курсу «Картографія» є надати студентам поняття про сучасні задачі картографічної науки, які полягають у дослідженні картографічного моделювання, як особливого комунікативного засобу концентрації і систематизації географічного знання. Питання теорії картографування, удосконалення методики визначення явної і латентної інформації з карт утворюють стрижневу мету викладання курсу «Картографія».

Завдання:

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Картографія» є оволодіння студентами способами відображення навколишнього світу (методи створення, укладання, використання карт, проектування змісту та легенд карт), прийомами просторового аналізу та моделювання, формування уявлення про карту як особливу

форму представлення знань про реальний світ і просторову модель дійсності, вміти користуватись ними у науковій, практичній діяльності, навчальному процесі.

Очікувані результати.

В результаті вивчення дисципліни *студенти повинні знати:*

- в структуру картографії, відмінні риси науки від інших галузей знань та місце її серед них;
- історичні процеси формування картографічних знань та теоретичні концепції розвитку картографії;
- актуальні і перспективні шляхи розвитку світової і вітчизняної картографічної науки;
- сутнісні риси різноманітних картографічних творів, принципи і підходи їх класифікації, класифікацію карт, їх структуру і властивості;
- математичну основу карт: масштаби, картографічні проекції та принципи їх побудови і використання, координатні сітки, компонування;
- картографічні способи і засоби відображення явищ і об'єктів на картах;
- зміст, фактори, види і принципи генералізації;
- джерела інформації для складання картографічних творів;
- основи проектування і складання карт;
- основи картографічного креслення;
- сутнісні риси картографічного моделювання та методи використання карт;
- зміст і принципи геоінформаційного картографування та сучасні методи використання ГІС у картографії.

Студенти повинні вміти:

- використовувати різноманітні картографічні твори у наукових дослідженнях;
- застосовувати різноманітні способи і засоби створення картографічного зображення;
- аналізувати джерела інформації в контексті можливостей їхнього використання для створення картографічних творів;
- проектувати і складати різноманітні тематичні карти;
- застосовувати основні графічні прийоми при викреслюванні картографічних творів;
- застосовувати різноманітні методи і способи для аналізу інформації за географічними картами;
- застосовувати картографічні твори у навчальній діяльності;
- порівнювати і аналізувати зміст географічних карт та ін. картографічних творів.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Під час викладання дисципліни будуть використовуватися наступні методи навчання: словесні (лекція, бесіда, дискусія); наочні (ілюстрація, демонстрація Power Point); робота з підручником (самостійна робота студентів), виконання індивідуальних самостійних завдань. Передбачається проведення групових консультацій (1 год. на тиждень згідно з розкладом консультацій).

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи картографічного моделювання (математична основа, картографічна генералізація, система способів зображення явищ).

Тема 1. Вступ до картографії. Геодезична основа. Картографічні проекції види спотворень на картах і визначення їх розмірів.

Тема 2. Класифікація картографічних проекцій. Критерії вибору проекції для різних карт.

Тема 3. Азимутальні, конічні, циліндричні проекції.

Тема 4. Картометричні роботи на дрібномасштабних картах.

Тема 5. Узгодження систем способів зображення явищ на картах с характером

розташування явищ у просторі. Суміщення різних способів зображення.

Тема 6. Суть, чинники і види картографічної генералізації.

Змістовний модуль 2. Картознавство. Класифікація карт. Проектування та складання карт

Тема 7. Класифікація карт за їх основними ознаками. Види і типи карт. Географічні глобуси.

Тема 8. Серії карт. Географічні атласи.

Тема 9. Системне картографування як вищий ступінь розвитку в комплексному картографуванні. Картографічний метод дослідження.

Тема 10. Проектування, методи складання, оформлення та видання карт. Згущення координатних сіток.

Тема 11. Інформаційні та пізнавальні властивості географічних карт. Функції карт.

Тема 12. Система способів аналізу карт: візуальний, картографічний, графічний, математико-статистичний.

Тема 13. Педагогічні цілі в роботі з картою. Шкільні карти та інші картографічні твори для школи.

Змістовний модуль 3. Картографічне креслення. Графічне оформлення планів і карт.

Тема 16. Креслярські матеріали і приладдя.

Тема 17. Креслення олівцем, креслярським пером, рейсфедером.

Тема 18. Роботи фарбами.

Тема 19. Шрифти і надписи на картах.

Тема 20. Створення авторського макету тематичної карти

Рекомендована література:

1. Артамонов Б.Б. Топографія з основами картографії: Навч. посібн. / Б.Б. Артамонов, В.П.Штангрет. – Львів: «Новий світ–2000», 2011. – 248 с
2. Берлянт А. М. Картография. Москва: Аспект Пресс, 2001. 336 с.
3. Билич Ю. С., Васмут А. С. Проектирование и составление карт. М.: Недра, 1984. 364 с.Божок А. П., Осауленко Л. Є., Пастух В. В. Картография. Київ: Фітосоціоцентр, 1999. 252 с.
4. Божок А.П., Молочко А.М., Остроух В.І. Картознавство: підручник / за ред.. А.П.Божок. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. 332 с.
5. Земледух Р. М. Картография з основами топографії. Київ: Вища школа, 1993. 456 с. Левицкий И. Ю., Евглевская Я. В. Решение задач по географическим картам. Москва: Просвещение, 1995. 159 с.
6. Картография с основами топографии / Под ред. Г. Ю. Грюнберга. Москва: Просвещение, 1991. 576 с.
7. Левицкий И. Ю., Кондратенко І. І. Лабораторний практикум з топографії та картографії. Харків, 2000. 172 с.
8. Ляшенко Д.О. Картография з основами топографії: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. – К.: Наук, думка, 2008. – 184 с. 2.
9. Кравців С. С., Войтків П. С., Кобелька М. В. Картография: навчальний посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 191 с.
10. Ковальчук І.П., Євсюков Т.О. Картография. Лабораторний практикум: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ-Львів: Простір-М, 2016. 282 с.
11. Салищев К. А. Картография. Москва: Высш. школа, 1982. 215 с.
12. Салищев К. А. Проектирование и составление карт. Москва: Изд-во МГУ, 1987. 240 с.
13. Салищев К. А. Картоведение. Москва: Изд-во МГУ, 1990. 400 с.

Усі інші необхідні підручники та посібники у електронному вигляді будуть надані в індивідуальному порядку.

ОЦІНЮВАННЯ

Загальна максимальна кількість балів – 100, в тому числі:

- ♦ Поточний контроль (письмові роботи, відповіді під час лекцій, тестування, виконання лабораторних робіт) – 30 балів;
- ♦ самостійна робота (виконання індивідуальних самостійних завдань та їх захист під час проведення лабораторних занять) – 30 балів;

- ♦ підсумковий контроль (письмовий тест, колоквиум) – 40 балів.

Нарахування балів за відвідування лекційних і лабораторних занять не передбачається. Нарахування бонусних балів не передбачається.

Підсумковий контроль за дисципліною – іспит. Залік отримує студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються у навчальній програмі дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 60 і більше балів.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку питань за темами навчального курсу, а також виконання індивідуальних самостійних завдань. Самостійна робота студентів контролюється у вигляді: індивідуального опитування, письмових робіт, тестування, усного захисту самостійних індивідуальних завдань, які супроводжуються Power Point презентаціями.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: поточні контрольні роботи, підсумковий письмовий контроль здійснюються в аудиторії. У разі відсутності або низького результату усі роботи перескладаються одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації (понеділок, 14.30 – 15.30). Всі індивідуальні самостійні завдання мають бути здані і захищені не пізніше дня напередодні підсумкового контролю. У разі порушення термінів здачі і захисту самостійних індивідуальних завдань кількість балів за їх виконання зменшується. Підсумковий контроль здійснюється в аудиторії на передостанньому тижні. У разі відсутності або низького результату підсумковий письмовий контроль перескладається одноразово на останньому тижні в день планової консультації (понеділок 14.30-15.30).

Політика щодо академічної доброчесності: неприпустимі списування, студент повинен вільно володіти матеріалом.

Політика щодо відвідування та запізнь: студент не повинен пропускати лабораторні заняття, про відсутність з поважних причин треба заздалегідь інформувати викладача, запізнення не бажані.

Мобільні пристрої: недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом або іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).

Поведінка в аудиторії: творча, ділова, доброзичлива атмосфера.